

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

*Матеріали Четвертої
Всеукраїнської наукової конференції,
м. Київ – Дубаї (ОАЕ), 28 лютого – 5 березня 2012 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

К65

Концептуальні засади формування менеджменту в Україні:
Матеріали Четвертої Всеукр. наук. конф., м. Київ – Дубаї (ОАЕ),
28 лют. – 5 берез. 2012 р. / МАУП; уклад. О. В. Баєва, Н. І. Новальська,
Л. В. Старих. – К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013. – 292 с.

До збірника увійшли доповіді пленарних та секційних засідань, в яких розглядалися питання управління стратегічним зростанням конкурентоспроможності підприємств, сучасних аспектів управління персоналом, управління освітою та методики викладання у вищій школі, концепцій розвитку управління бізнесом, проблем та перспектив розвитку менеджменту в галузі охорони здоров'я.

Для науковців, освітян, менеджерів різних рівнів управління, а також усіх, хто цікавиться проблемами менеджменту та розвитком управлінської думки в Україні.

ББК 65.9(4УКР)290-2я43

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2013

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013

ЗМІСТ

Г. А. Дмитренко

Нарощування соціального капіталу як імператив демократизації державного управління в Україні 7

Н. М. Терещенко

Техніка моніторингу і критерії оцінювання методів та результатів управлінської діяльності 18

В. П. Сладкевич, Т. М. Товстуха

Використання конкурентних переваг українськими підприємствами 25

С. С. Бойко

Функції адміністративно-державного управління 28

Н. І. Новальська

Організація та активізація самостійної роботи студентів 34

Н. М. Суліма

Стан ефективності виробництва зерна та напрями її підвищення 40

І. Б. Чудаєва

Основні моделі технопаркових структур 44

Л. О. Лопатенко, Д. Б. Лопатенко

Інфраструктура: теоретичний аспект та економічне значення 47

Т. С. Мринська, О. О. Ломінська

Концептуальні засади побудови ефективної структури управління податкової служби України 53

В. Ф. Максимчук

Бюджетні системи як інструмент якості управлінських функцій 57

В. В. Шелест

Конкурентна розвідка як складова забезпечення фінансової безпеки довірчих товариств 61

Л. О. Лопатенко, Д. Б. Лопатенко

Стан та перспективи розвитку маркетингу транспортних послуг 65

М. І. Філіппов, С. Г. Гашимов

Сучасний стан розвитку інноваційної сфери в Україні 74

Л. А. Бови

Концепції маркетингу в розвитку підприємств житлового господарства України в сучасних умовах господарювання 80

С. М. Марченко

Дослідження стану логістичного менеджменту на підприємствах різних форм власності 84

Л. В. Романова

Напрями формування маркетингового управління в Україні 90

К. В. Пічик

Семплінг як інструмент маркетингових комунікацій 94

В. П. Сладкевич, О. Г. Александров

Формування маркетингової стратегії підприємства 98

Б. В. Семерей

Особливості проведення кадрової політики на охоронних підприємствах в умовах конкуренції 102

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Актуальність висунутого питання пояснюється тим, що навчання — це найважливіший і надійний засіб здобуття систематичної освіти. Відображаючи всі істотні властивості педагогічного процесу навчання, воно має і специфічні якісні ознаки. Здійснення освітньої функції навчання нерозривно пов'язане з формуванням навичок роботи з книгою, довідковою літературою, бібліографічним апаратом, організацією самостійної роботи, конспектуванням та ін.

Під час аудиторних занять студенти слухають лекції, конспектують їх, виконують практичні роботи, беруть участь у дискусіях або просто в обговоренні питань під час семінарських занять та ін. Позааудиторна робота менш регламентована, ніж аудиторна, внаслідок чого її організація, керівництво і контроль має певні особливості.

Ефективними методами організації навчальної роботи студентів-першокурсників є чітке дозування завдань на кожне заняття, а також контролю й оцінювання самостійної роботи. Це зумовлено тим, що переважна більшість випускників загальноосвітніх шкіл недостатньо володіє методами самостійної навчальної роботи, у них не до кінця

сформовані вміння самоаналізу і самооцінювання.

Це питання є об'єктом уваги багатьох фахівців з викладацької діяльності, зокрема: А. С. Большакова, С. С. Вітвіцької, І. М. Дичківської, М. В. Кларина, Г. О. Ковальчук та ін.

Відповідно до визначеного питання розглянемо особливості та складові процесу організації та активізації самостійної роботи студентів.

Самостійна робота — це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Метою цього виду роботи є формування самостійності як риси особистості і дуже важливої професійної якості студентів, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати, контролювати і регулювати свою діяльність [4]. Самостійна навчальна робота формує у студентів не лише навички і вміння самостійного здобування знань, що важливо для здійснення неперервної освіти протягом усієї подальшої трудової діяльності, а й має важливе виховне значення, оскільки формує самостійність як рису характеру, що відіграє істотну роль у структурі особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації [2; 3].

Визначають такі вимоги до організації самостійної роботи студентів:

1. Обґрунтування мети завдань у цілому і конкретно, що стимулює позитивні мотиви в діяльності студентів.

2. Розробка детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи. До окремих завдань варто розробити визначені пояснення.

3. Дати можливість студентам виконувати роботи творчого характеру, що відповідає умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань.

4. Здійснення індивідуального підходу при виконанні самостійної роботи. Індивідуальні завдання можуть виконуватися за бажанням студента (який може мати великий досвід практичної діяльності, досвід навчання і роботи за кордоном, може бути творчо обдарованим). Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студентів, розкриваючи в них такі особистісні якості, що розвивають професіоналізм.

5. Нормування завдань для самостійної роботи, що ґрунтується на визначенні витрат часу і трудомісткості. Це забезпечує оптимальний порядок здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів від простих до більш складних форм роботи.

6. Можливість ведення обліку й оцінювання завдань та якості їх виконання, що вимагає стандартизації вимог до умінь і навичок майбутніх фахівців і розробки комплексу професійно-орієнтованих завдань.

7. Підтримка постійного зворотного зв'язку зі студентами в процесі

здійснення самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального процесу [4].

Важливим для викладачів вищих навчальних закладів є вивчення передового досвіду в галузі залучення студентів до самостійної роботи, організації різних її форм.

До основних форм самостійної роботи студентів належать: робота з текстами підручника, посібника з наступним аналізом тексту, реферування проблемних ситуацій, самоперевірка за допомогою програмованого контролю, складання й розв'язання економічних кросвордів, аналіз виробничих ситуацій, консультації та співбесіди, робота зі складання структурно-логічних схем, написання рецензії.

Дуже перспективний метод для активізації самостійної роботи студентів в економічній освіті є метод навчального проектування.

Метод проектів полягає у виконанні студентами завдань, що вимагають обробки великого обсягу матеріалу із предмета, передбачають самостійне формулювання теми, визначення проблеми і пошуки їх розв'язання під керівництвом керівника. При цьому викладач надає великий вибір тем проектів і способів їх реалізації. Проект передбачає теоретичне розв'язання проблеми, а також практичне виконання завдання. У кожному випадку умовою виконання роботи одного студента або групи є письмовий звіт, у якому міститься опис технології виконання моделі або завдання, обґрунтування вибору розв'язання проблеми, додаткові пояснення, посилання на інформаційні джерела [4].

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Вирішальним значенням для організації самостійної роботи є ретельний добір викладачами і кафедрою змісту та обсягу навчального матеріалу, який надається для самостійного опрацювання студентами.

Як приклад розглянемо методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни “Менеджмент”.

Головною метою самостійної роботи студентів є активізація їх систематичної роботи, індивідуалізація навчання, підвищення якості засвоєння навчальної дисципліни.

Мета вивчення дисципліни “Менеджмент”: формування системи фундаментальних знань з менеджменту, способів, механізмів та інструментарію системного управління організацією.

Завданням навчальної дисципліни є вивчення сутності основних понять і категорій менеджменту; складових, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій управління; процесів прийняття та методів обґрунтування управлінських рішень; набуття вмінь використовувати базові інструменти управління організацією.

Рекомендації для самостійної роботи розроблені для студентів денної та заочної форм навчання та поєднують у собі робочу програму курсу, завдання та рекомендації до виконання завдань за кожною темою навчальної дисципліни.

Успішність підготовки до практичних занять і складання заліку значною мірою залежить від організації самостійної роботи. Ґрунтовне засвоєння програмного матеріалу потребує опрацювання кількох літературних джерел, наведених у списку рекомендованої літератури. Для здійснення самостійної роботи студентам рекомендується ознайомитись з навчально-методичною літературою та монографіями, перелік яких наведено в списку рекомендованої літератури, а також публікаціями періодичних видань, зокрема: “Бізнес”, “Деловой журнал”, “Персонал”, “Теория и практика управления”, “Менеджер по персоналу”, “Менеджмент в России и за рубежом”, “Менеджмент и кадры: психология управления, соционика и социология”, “Менеджмент и менеджер”, “Менеджмент сегодня”. Рекомендовану літературу необхідно вивчати систематично, згідно зі списком і в такій послідовності:

- а) ознайомитись за навчальною програмою із змістом кожної теми;
- б) засвоїти навчальний матеріал, що належить до конкретної теми;
- в) дати відповідь на запитання для самостійної роботи студентів з кожної теми;
- г) дати відповідь на контрольні запитання до відповідної теми;
- д) виписати всі незрозумілі питання для розгляду їх на консультації.

За кожною з тем курсу “Менеджмент” студент повинен виконати ряд завдань [5].

Як приклад розглянемо завдання до самостійної роботи з теми № 1 “Поняття і сутність менеджменту” та

теми № 2 “Історія розвитку менеджменту”.

Завдання для самостійної роботи № 1 “Портрет українського топ-менеджера”

Використовуючи матеріали мережі Internet, визначіть портрет сучасного українського топ-менеджера за такими характеристиками:

- Фізичні дані: стать, середній вік.
- Кар’єрне зростання.
- Кількість років праці в компанії, яку очолює.
- Освіта (в якій галузі, який відсоток топ-менеджерів мають другу освіту, науковий ступінь).
- Ділові якості топ-менеджера.
- Особистісні якості.
- Комунікативна ефективність.
- Упровадження інноваційних методів в управління компанією.
- Соціальна орієнтованість.
- Фінансова та інвестиційна ефективність.
- Розвиток виробництва.
- Упровадження маркетинг-інновацій.

Методичні вказівки до виконання завдання № 1

Для формування портрета сучасного українського топ-менеджера доцільно проаналізувати біографії топ-менеджерів провідних вітчизняних компаній.

Для збору інформації ключовим словом можна набрати назву компанії. Наприклад, УМС керівництво. Отриманої інформації вам буде достатньо для визначення загальної інформації щодо топ-менеджменту компанії.

Для отримання більш конкретної інформації про Адама Вояцкі потрібно за ключове слово набра-

ти “Адам Вояцкі менеджер” і продивитись інформацію про топ-менеджера та інтерв’ю з ним з сайтів періодичних видань та журнальних статей.

Доцільно також проаналізувати матеріали рейтингів провідних компаній та кращих топ-менеджерів України за останні роки. Наприклад, за адресою ukrudprom.com ви можете отримати інформацію рейтингу ста кращих топ-менеджерів, що охоплює керівників 600 компаній України. Цінність цієї інформації полягає в тому, що топ-менеджерів оцінюють їх колеги по галузі, учасники ринку [1].

Завдання для самостійної роботи № 2 “Принципи менеджменту”

На прикладі управлінського персоналу підприємства, діяльність якого відома студенту, необхідно провести вивчення та надати оцінку дотримання принципів управління А. Файоля на підприємстві.

Методичні вказівки до виконання завдання № 2

Результати оцінки ступеня дотримання принципів управління А. Файоля на підприємстві оформлюються у вигляді таблиці.

У колонці № 3 таблиці студент виставляє відповідні оцінки за ступінь дотримання принципів управління на підприємстві, опрацьовує та аналізує отримані дані, оформлює висновки і пропозиції, подає матеріал на перевірку викладачу.

Вивчаючи діяльність управлінського персоналу підприємства, виставляється оцінка за такою системою: “5” — виставляється за умови, що повністю виконуються всі вимо-

Оцінка ступеня дотримання принципів управління А. Файоля на підприємстві

Принципи управління	Коротка характеристика принципів	Оцінка дотримання принципів управління керівництвом підприємства
1. Розподіл праці	Мета — виконання роботи, більшої за обсягом і кращої за якістю, за тих самих умов. Досягається за рахунок скорочення числа цілей (функцій) для одного підрозділу	
2. Повноваження і відповідальність	Повноваження є правом віддавати накази. Там, де надаються повноваження, виникає відповідальність	
...	...	
14. Корпоративний дух	...	
Сума оцінок		
У середньому (сума / 14)		

ги конкретного принципу; “4” — при незначних відхиленнях; “3” — при помітних відхиленнях; “2” — при істотних відхиленнях; “1” — принципу не дотримуються.

Після проведення оцінювання слід зробити графічне зображення ситуаційної моделі, сформулювати висновки і пропозиції до ситуації [5].

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів мають передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також потрібно порекомендувати відповідну наукову та фахову монографічну і періодичну літературу.

Необхідно звернути увагу на те, що самостійну роботу студентів не слід зводити до простого виконання домашніх завдань. Цей вид на-

вчальної діяльності поступово має набувати характеру дослідницького пошуку з переходом студентів на старші курси. Потрібно вести студентів до оволодіння системою самоаналізу, вироблення почуття відповідальності за результати навчання. Самостійну роботу доцільно пов'язувати з науково-дослідною роботою студентів у наукових гуртках та під час дипломного проектування, із тематикою науково-дослідної роботи викладачів відповідної кафедри.

Література

1. Баєва О. В., Новальська Н. І., Згалак-Лозинська Л. О. Основи менеджменту: практикум: Навч. посіб. — К.: Центр учбової л-ри, 2007. — 524 с.

2. *Вітвіцька С. С.* Основи педагогіки вищої школи. — К.: Центр навч. л-ри, 2003. — 316 с.
3. *Дичківська І. М.* Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. — К.: Академвидав, 2004. — 352 с.
4. *Ковальчук Г. О.* Активізація навчання в економічній освіті. — К.: КНЕУ, 1999. — 128 с.
5. *Новальська Н. І.* Рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни “Менеджмент”. — К.: МАУП, 2010. — 47 с.